

УДК 330.341.1

Юринець Оксана Василівна

*кандидат економічних наук,
професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності
Національний університет «Львівська політехніка»*

Юрынэць Оксана Васильевна

*кандидат экономических наук,
профессор кафедры внешнеэкономической и таможенной деятельности
Национальный университет «Львовская политехника»*

Yurynets Oksana

*PhD, Professor of the Foreign Trade and Customs Department
Lviv Polytechnic National University*

**ПОНЯТТЯ, ВИДИ, ЗАВДАННЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ
ВИКОРИСТАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ
УРГЕНТНИХ ІНСТРУМЕНТІВ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ
ПОНЯТИЕ, ВИДЫ, ЗАДАЧИ И НЕОБХОДИМОСТЬ
ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ
УРГЕНТНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ АНТИКРИЗИСНОГО
УПРАВЛЕНИЯ
THE CONCEPT, TYPES, TASKS AND THE NEED FOR THE USE OF
URGENT INVESTMENT TOOLS OF CRISIS MANAGEMENT AT
ENTERPRISES**

***Анотація.** На даний час багато підприємств України знаходяться у кризовому стані. Вихід з цього стану потребує застосування різних видів ургентних інструментів антикризового управління, серед яких важливу роль відіграють інвестиційні інструменти. Метою цієї статті є*

формування теоретичних основ використання на підприємствах інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління. З'ясовано, що під інвестиційними ургентними інструментами антикризового управління на підприємстві слід розуміти способи негайних (термінових) дій інвестиційного характеру, які націлені на усунення або зменшення негативного впливу кризових явищ на економічний стан підприємства та забезпечення його подальшого ефективного розвитку. Здійснено групування цих інструментів за такими ознаками: за середовищем, у якому формуються та функціонують відповідні інструменти, за відношенням до теперішніх власників підприємства, за результативністю реалізації, за тривалістю дії ефекту від реалізації інструментів, за ступенем невідкладності їх реалізації, за напрямками інвестування, за цілями застосування, за тривалістю застосування, за видами фінансово-економічних криз на підприємстві, на усунення (зменшення) негативного впливу яких спрямовані відповідні інструменти, за предметом інвестування. Встановлено, що до головних завдань використання на підприємствах інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління належать такі: вибір найкращих видів інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління; вибір найкращого варіанту кожного виду інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління; встановлення граничних термінів реалізації обраних видів та варіантів ургентних інструментів антикризового управління на підприємстві; визначення оптимального обсягу сукупних інвестицій, які доцільно вкласти у реалізацію програми антикризового управління на підприємстві, та відповідного цьому обсягу загального переліку інвестиційних ургентних інструментів такого управління; визначення найкращих джерел залучення інвестицій та встановлення найкращої структури інвестицій у розрізі цих джерел. Визначено умови, за яких постає необхідність використання на

підприємствах інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління.

Ключові слова: *антикризове управління, ургентний інструмент, підприємство, інвестування, групування.*

Аннотація. *В настоящее время многие предприятия Украины находятся в кризисном состоянии. Выход из этого состояния требует применения различных видов ургентных инструментов антикризисного управления, среди которых важную роль играют инвестиционные инструменты. Целью этой статьи является формирование теоретических основ использования на предприятиях инвестиционных ургентных инструментов антикризисного управления. Установлено, что под инвестиционными ургентными инструментами антикризисного управления на предприятии следует понимать способы неотложных (срочных) действий инвестиционного характера, нацеленные на устранение или уменьшение негативного влияния кризисных явлений на экономическое состояние предприятия и обеспечение его дальнейшего эффективного развития. Осуществлена группировка этих инструментов по следующим признакам: по среде, в которой формируются и функционируют соответствующие инструменты, по отношению к нынешним владельцам предприятия, по результативности реализации, по продолжительности действия эффекта от реализации инструментов, по степени неотложности их реализации, по направлениям инвестирования, по целям применения, по продолжительности применения, по видам финансово-экономических кризисов на предприятии, на устранение (уменьшение) негативного воздействия которых направлены соответствующие инструменты, по предмету инвестирования. Установлено, что к главным задачам использования на предприятиях инвестиционных ургентных инструментов антикризисного управления*

относятся: выбор лучших видов инвестиционных urgentных инструментов антикризисного управления; выбор лучшего варианта каждого вида инвестиционных urgentных инструментов антикризисного управления; установление предельных сроков реализации избранных видов и вариантов urgentных инструментов антикризисного управления на предприятии; определение оптимального объема совокупных инвестиций, которые целесообразно вложить в реализацию программы антикризисного управления на предприятии, и соответствующего этому объема общего перечня инвестиционных urgentных инструментов такого управления; определение лучших источников привлечения инвестиций и установление наилучшей структуры инвестиций в разрезе этих источников. Определены условия, при которых возникает необходимость использования на предприятиях инвестиционных urgentных инструментов антикризисного управления.

Ключевые слова: *антикризисное управление, urgentный инструмент, предприятие, инвестирование, группировка.*

Summary. *Currently, many Ukrainian enterprises are in crisis. Getting out of this situation requires the use of various types of urgent crisis management tools, among which investment instruments play an important role. The purpose of this article is to form the theoretical basis for the use of urgent investment tools of crisis management at enterprises. It was found that the urgent investment tools of crisis management in the enterprise should be understood as ways of immediate (urgent) investment actions which are aimed at eliminating or reducing the negative impact of the crisis on the economic condition of the enterprise and ensuring its further effective development. These instruments are grouped according to the following characteristics: the environment in which the relevant instruments are formed and operate, the relation to the current owners of the enterprise, the effectiveness of*

implementation, the duration of the effect of implementing instruments, the urgency of their implementation, the areas of investment, the objectives of application, the duration of application, the types of financial and economic crises at the enterprise, the elimination (reduction) of the negative influence of which the corresponding tools are directed at, the subject of investment. It is established that the main tasks of using investment urgent tools of anti-crisis management at the enterprises are: selection of the best types of investment urgent tools of anti-crisis management; selection of the best variant of each type of urgent investment tools of crisis management; setting deadlines for the implementation of selected types and options for urgent tools of crisis management at the enterprise; determination of the optimal amount of total investments that should be invested in the implementation of the crisis management program at the enterprise, and the corresponding to this volume of the general list of investment urgent tools of such management; identifying the best sources of investment and establishing the best structure of investment in terms of these sources.

Key words: *crisis management, urgent tool, enterprise, investment, grouping.*

Постановка проблеми. Для багатьох українських підприємств характерним є невисокий рівень їх фінансової стійкості та прибутковості. Внаслідок цього такі підприємства є особливо схильними до банкрутства та мають низький ступінь кредитоспроможності та інвестиційної привабливості. Подолання фінансово-економічної кризи на підприємствах часто потребує застосування усієї сукупності інструментів антикризового управління, багато з яких мають ургентний (невідкладний) характер. Серед цих інструментів особливо дієвими є інвестиційні заходи, проте вкладення інвестицій у фінансово ненадійні підприємства пов'язане із суттєвим рівнем ризикованості. У зв'язку з цим постає необхідність розроблення

методологічних засад формування та використання на підприємствах інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління. Своєю чергою, таке розроблення потребує попереднього встановлення сутності, видів та завдань, а також обґрунтування необхідності використання на підприємствах інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасній економічній науковій літературі представлено значну кількість досліджень, які присвячені діагностуванню кризового стану підприємств, оцінюванню масштабів фінансово-економічних криз та розробленню рекомендацій щодо їх подолання. Значних успіхів у розгляді цих питань досягли, зокрема, такі науковці, як С. М. Ганзюк [1], Н. М. Гапак [2], В. М. Даніч [3], О. Г. Денисюк [4], Д. В. Долбнєва [5], О. Ю. Ємельянов [6], Л. А. Зверук [7], Н. О. Ковальчук [8], І. В. Кривов'язюк [9], О. О. Романович [10], Т. В. Сак [11], В. В. Чепка [12] та ін. Серед іншого, дослідниками представлені різноманітні підходи щодо методологічного забезпечення процесу антикризового управління на підприємствах, які надають можливість за певних умов досягти головних цілей такого управління. Водночас, питання розроблення теоретичних засад використання на підприємствах інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління на даний час не є остаточно вирішеним і потребує подальших досліджень.

Формулювання цілей статті. Метою статті є формування теоретичних основ використання на підприємствах інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління. Досягнення поставленої мети зумовлює потребу у вирішенні таких основних завдань: визначення сутності інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління на підприємстві; групування їх видів; встановлення завдань та необхідності застосування таких інструментів.

Виклад основного матеріалу. Під інвестиційними ургентними інструментами антикризового управління на підприємстві слід розуміти способи негайних (термінових) дій інвестиційного характеру, які націлені на усунення або зменшення негативного впливу кризових явищ на економічний стан підприємства та забезпечення його подальшого ефективного розвитку.

Впровадження у практику антикризового управління на підприємстві інвестиційних ургентних інструментів потребує визначення умов доцільності такого впровадження. З цією метою потрібно виконати низку дій, що реалізуються у визначеній їх послідовності, а саме: встановити перелік основних видів інвестиційних ургентних інструментів, які можуть бути застосованими; визначити тип фінансово-економічної кризи, у якій опинилося підприємство; виявити причини, що зумовили настання на підприємстві фінансово-економічної кризи (для прикладу: зниження попиту на продукцію підприємства, посилення конкурентної боротьби, зростання цін на певні види виробничих та фінансових ресурсів, які використовуються підприємством у його господарської діяльності, тощо); оцінити можливості усунення (або, принаймні, послаблення) дії цих чинників на підприємство у разі застосування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління; встановити очікуваний рівень соціально-економічної ефективності використання цих інструментів; обрати із попередньо встановленого переліку потенційно можливих для застосування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління ті з них, які варто використати на конкретному підприємстві.

При цьому необхідно відзначити наявність широкої номенклатури таких інструментів. Зокрема, інвестиційні ургентні інструменти антикризового управління на підприємстві доцільно поділити за такими ознаками: за середовищем, у якому формуються та функціонують відповідні інструменти, за відношенням до теперішніх власників

підприємства, за результативністю реалізації, за тривалістю дії ефекту від реалізації інструментів, за ступенем невідкладності їх реалізації, за напрямками інвестування, за цілями застосування, за тривалістю застосування, за видами фінансово-економічних криз на підприємстві, на усунення (зменшення) негативного впливу яких спрямовані відповідні інструменти, за предметом інвестування (табл. 1).

Таблиця 1

Групування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління на підприємстві

Ознаки групування інструментів	Види інструментів
За середовищем, у якому формуються та функціонують відповідні інструменти	Внутрішні (формуються та функціонують у внутрішньому середовищі підприємства) та зовнішні (формуються та функціонують у зовнішньому середовищі підприємства)
За відношенням до теперішніх власників підприємства	Власні, позикові та залучені
За результативністю реалізації	Високоєфективні, помірно ефективні, низько ефективні та ті, що ведуть до погіршення існуючого на підприємстві кризового стану
За тривалістю дії ефекту від реалізації інструментів	Заходи короткострокової дії, заходи середньострокової дії та заходи довгострокової дії
За ступенем невідкладності реалізації	Інструменти з високим рівнем невідкладності, інструменти із середнім рівнем невідкладності, інструменти з помірним рівнем невідкладності
За напрямками інвестування	Інструменти, що передбачають інвестування у заміну існуючих на підприємстві основних засобів; інструменти, що передбачають інвестування у придбання нових основних засобів; інструменти, що передбачають інвестування у приріст обігових коштів; інструменти, що передбачають інвестування у фінансові активи; інструменти, що передбачають інвестування в нематеріальні активи
За цілями застосування	Інструменти, що націлені на усунення негативного впливу кризових явищ на економічний стан підприємства; інструменти, що націлені на зменшення негативного впливу кризових явищ на економічний стан підприємства; інструменти, що націлені на забезпечення подальшого ефективного розвитку підприємства; багатоцільові інструменти
За тривалістю застосування	Короткострокові, середньострокові та довгострокові
За видами фінансово-економічних криз	Інструменти, спрямовані на усунення (зменшення) негативного впливу кризи прибутковості; інструменти, спрямовані на

	усунення (зменшення) негативного впливу кризи ліквідності; інструменти, спрямовані на усунення (зменшення) негативного впливу стратегічної кризи
За предметом інвестування	Інструменти, що передбачають здійснення інвестування фінансових засобів; інструменти, що передбачають здійснення інвестування майна; інструменти, що передбачають здійснення інвестування нематеріальних цінностей

Джерело: складено автором

Застосування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління на підприємствах передбачає вирішення низки певною мірою взаємопов'язаних завдань. До головних таких завдань слід віднести:

1) вибір найкращих видів інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління. Як вже зазначалося вище, таких інструментів є достатньо багато і вони відрізняються за різними параметрами;

2) вибір найкращого варіанту кожного виду інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління. Для прикладу, можливими є різні способи виконання інвестиційних заходів з технологічного оновлення виробництва на підприємстві [13, 14];

3) встановлення граничних термінів реалізації обраних видів та варіантів ургентних інструментів антикризового управління на підприємстві. При цьому слід враховувати ту обставину, що їх провадження повинно відбутися у достатньо стислі терміни для того, щоб воно приносило відчутні позитивні результати;

4) визначення оптимального обсягу сукупних інвестицій, які доцільно вкласти у реалізацію програми антикризового управління на підприємстві, та відповідного цьому обсягу загального переліку інвестиційних ургентних інструментів такого управління. Очевидно, що з цією метою повинні наперед обиратися критерій оптимізації обсягів інвестування та система обмежень. Зокрема, таким критерієм може виступати мінімізація імовірності банкрутства підприємства, а одним з

обмежень – загальна величина інвестицій, які підприємство може залучити;

5) визначення найкращих джерел залучення інвестицій та встановлення оптимальної структури інвестицій у розрізі цих джерел. Зокрема, такими джерелами можуть виступати кошти: теперішніх власників підприємства, його найманих працівників, сторонніх осіб тощо.

Використання інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління на підприємствах характеризується підвищеним рівнем ризикованості, оскільки вкладені інвестиції можуть і не призвести до виходу суб'єктів господарювання з кризового стану. У зв'язку з цим оцінювання потреби підприємств у застосуванні інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління потребує ретельних розрахунків та докладного обґрунтування. З цією метою таке оцінювання повинно відбуватися у певній послідовності, основними етапами якої є:

1) проведення детального аналізування фінансового стану та господарської діяльності досліджуваного підприємства з метою виявлення причин настання та типу кризового стану, в якому це підприємство опинилося;

2) визначення попередньої величини потрібних інвестицій у забезпечення усунення найбільш гострих проявів настання на підприємстві кризового стану. Зокрема, це стосується інвестицій у заміщення частини позичкового капіталу власним капіталом задля подолання загрози банкрутства підприємства. Своєю чергою, обсяги такого заміщення визначаються з урахуванням можливостей попереднього зменшення величини сукупних активів суб'єкта господарювання з одночасним скороченням на цю ж величину розміру його позичкового капіталу (зокрема, внаслідок продажу зайвих основних засобів, прискорення оборотності обігових коштів тощо);

3) встановлення величини потенціалу зростання фінансових результатів діяльності підприємства. Необхідність такого встановлення обумовлена тією обставиною, що кризовий стан більшості підприємств безпосередньо або опосередковано викликаний кризою прибутковості. Відповідно, подолання кризи потребує виділення усіх основних напрямів підвищення величини прибутку підприємства та оцінювання прогностичної величини такого підвищення у разі реалізації кожного з цих напрямів;

4) виділення у величині потенціалу зростання фінансових результатів тієї її частини, реалізація якої потребує залучення інвестиційних ресурсів, та встановлення загальних обсягів потреби у цих ресурсах;

5) прогнозування зміни рівня кредитоспроможності підприємства у разі впровадження обраних заходів зі зростання величини його прибутку та встановлення остаточної потреби в інвестиціях у реалізацію цих заходів;

6) визначення загальної потреби в інвестиціях у подолання на підприємстві кризового стану та джерел задоволення цієї потреби;

7) розрахунок економічної ефективності вкладення цих інвестицій.

З урахуванням викладеного вище, на рис. 1 представлено послідовність планування процесу застосування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління на підприємстві. Ця послідовність базується на оцінюванні очікуваних наслідків впровадження цих інструментів для різних учасників інвестиційного процесу, зокрема, підприємства загалом, його теперішніх власників та майбутніх інвесторів, які стануть співвласниками цього підприємства. Так, з точки зору підприємства критерієм успішності застосування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління буде подолання фінансово-економічної кризи, яка сталася на даному підприємстві.

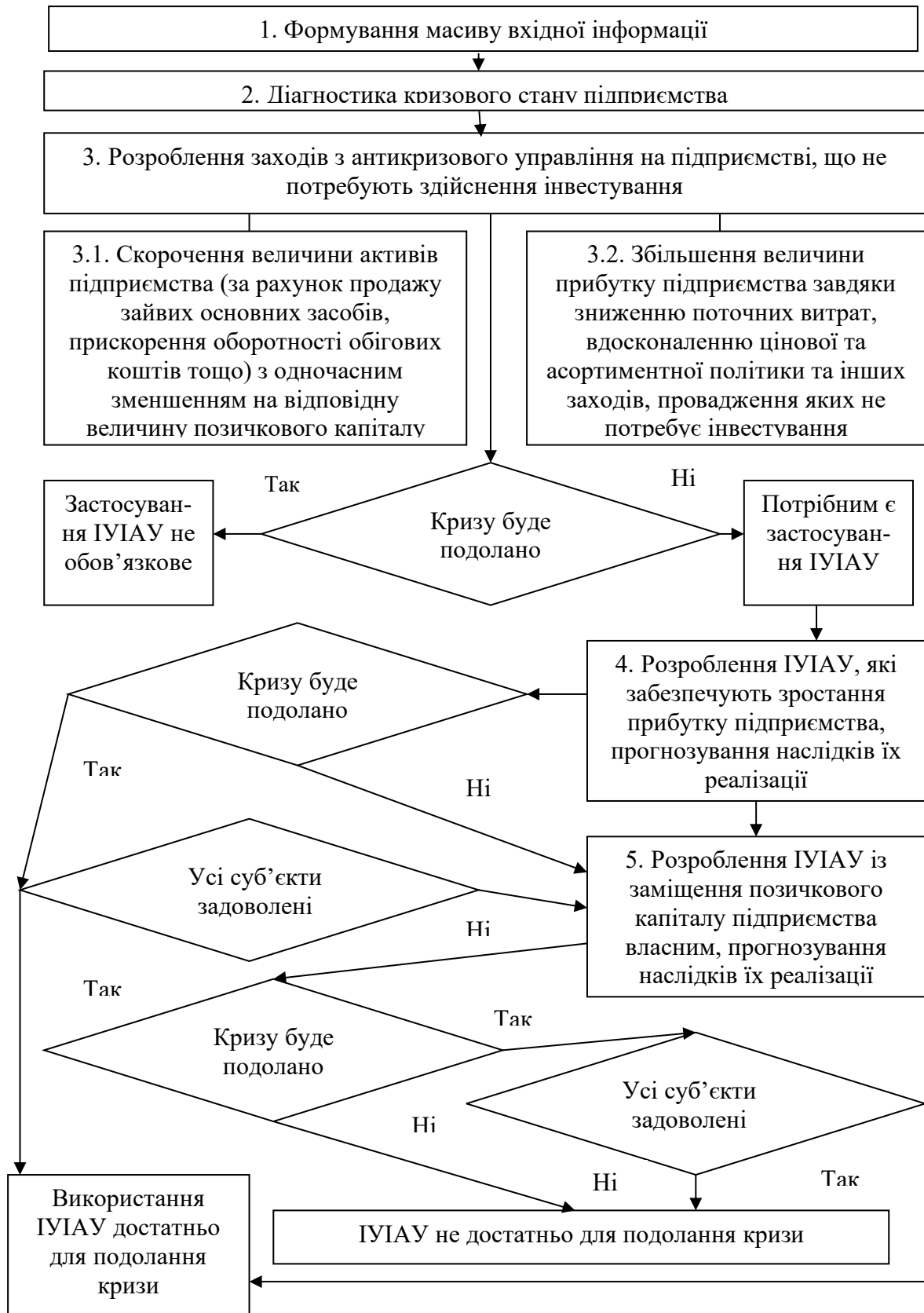

Рис. 1. Послідовність планування процесу застосування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління (ІУІАУ) на підприємстві

Джерело: розроблено автором

Для теперішніх власників підприємства ефективність та доцільність впровадження на ньому інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління визначатиметься двома чинниками:

1) отриманням певної величини економічного ефекту від застосування цих інструментів. Такою величиною може виступати приріст капіталізації частини чистого прибутку підприємства, яка відповідатиме частці внесків теперішніх власників підприємства у загальній величині його пайового капіталу. Також може розглядатися і різниця між величиною капіталізації частини чистого прибутку підприємства, яка відповідатиме частці внесків теперішніх власників підприємства у загальній величині його пайового капіталу, та величиною коштів, яку б власники отримали від продажу підприємства за мінусом обсягів його боргових зобов'язань;

2) продовження контролювання діяльності підприємства з боку його теперішніх власників після здійснення внесків нових співвласників у його пайовий капітал. З цією метою частка таких внесків повинна бути відносно невеликою.

Що ж стосується нових співвласників підприємства, які впровадять у його діяльність відповідні інвестиційні ургентні інструменти антикризового управління, то з точки зору цих співвласників таке впровадження буде доцільним, якщо забезпечуватиме для них належний рівень прибутковості інвестицій та помірний ризик інвестування.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Під інвестиційними ургентними інструментами антикризового управління на підприємстві слід розуміти способи негайних (термінових) дій інвестиційного характеру, які націлені на усунення або зменшення негативного впливу кризових явищ на економічний стан підприємства та забезпечення його подальшого ефективного розвитку. Інвестиційні ургентні інструменти антикризового управління на підприємстві доцільно

поділити за такими ознаками: за середовищем, у якому формуються та функціонують відповідні інструменти, за відношенням до теперішніх власників підприємства, за результативністю реалізації, за тривалістю дії ефекту від реалізації інструментів, за ступенем невідкладності їх реалізації, за напрямками інвестування, за цілями застосування, за тривалістю застосування, за видами фінансово-економічних криз на підприємстві, на усунення (зменшення) негативного впливу яких спрямовані відповідні інструменти, за предметом інвестування. Застосування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління на підприємствах передбачає вирішення низки певною мірою взаємопов'язаних завдань. До головних таких завдань слід віднести: вибір найкращих видів інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління; вибір найкращого варіанту кожного виду інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління; встановлення граничних термінів реалізації обраних видів та варіантів ургентних інструментів антикризового управління на підприємстві; визначення оптимального обсягу сукупних інвестицій, які доцільно вкласти у реалізацію програми антикризового управління на підприємстві, та відповідного цьому обсягу загального переліку інвестиційних ургентних інструментів такого управління; визначення найкращих джерел залучення інвестицій та встановлення найкращої структури інвестицій у розрізі цих джерел. Подальші дослідження повинні, зокрема, полягати у розробленні економіко-математичної моделі застосування інвестиційних ургентних інструментів антикризового управління на підприємстві.

Література

1. Ганзюк С. М. Фінансова криза на підприємствах України // Молодий вчений. 2016. № 3(30). С. 49–52.
2. Гапак Н. М., Капштан С. А. Особливості визначення фінансової

- стійкості підприємств // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2014. № 42. С. 191–196.
3. Даніч В. М., Пархоменко Н. О. Визначення кризового стану підприємства // Маркетинг і менеджмент інновацій. 2013. № 4. С. 208–218.
 4. Денисюк О. Г., Дерев'янку О. Ю. Сутність, класифікація та причини виникнення криз у діяльності підприємств // Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2015. № 1. С. 80–87.
 5. Долбнєва Д. В. Сучасні тенденції банкрутства підприємств в Україні та заходи по запобіганню їх неплатоспроможності // Бізнес Інформ. 2015. № 10. С. 244–249.
 6. Ємельянов О. Ю. Діагностування рівня фінансової стійкості підприємств агропромислового комплексу // Агросвіт. 2020. № 21. С. 3–9.
 7. Зверук Л. А., Давиденко Л. М. Антикризове управління підприємством в умовах інноваційного розвитку // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2017. №1(2). С. 69–75.
 8. Ковальчук Н. О., Павлюк А. О. Антикризівий фінансовий менеджмент як основа управління фінансами вітчизняних підприємств // Економіка і суспільство. 2016. № 3. С. 203–208.
 9. Кривов'язюк І. В., Стрільчук Р. М. Діагностика кризового стану інноваційно активних машинобудівних підприємств на базі дискримінантної моделі // Актуальні проблеми економіки. 2016. № 7. С. 454–465.
 10. Романович О. О., Свистун Л. А. Кризові явища у діяльності українських підприємств та методи їх діагностики // Молодий вчений. 2017. № 11(51). С. 1295–1299.
 11. Сак Т. В. Діагностика причин кризи машинобудівних підприємств України // Економіка і суспільство. 2018. № 19. С. 604–611.

12. Чепка В. В., Матяш О. К. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу // Економіка і суспільство. 2017. № 12. С. 649–655.
13. Yemelyanov O., Symak A., Petrushka T., Lesyk R., Lesyk L. Assessment of the technological changes impact on the sustainability of state security system of Ukraine // Sustainability. 2018, Vol. 10 (4). P. 1186.
14. Yemelyanov O., Symak A., Petrushka T., Zahoretska O., Kusiya M., Lesyk R., Lesyk L. Changes in Energy Consumption, Economic Growth and Aspirations for Energy Independence: Sectoral Analysis of Uses of Natural Gas in Ukrainian Economy // Energies. 2019. Vol. (12(24)). P. 4724.

References

1. Ghanzjuk S. M. Finansova kryza na pidpryjemstvakh Ukrainy // Molodyj vchenyj. 2016. # 3(30). S. 49–52.
2. Ghapak N. M., Kapshtan S. A. Osoblyvosti vyznachennja finansovoji stijkosti pidpryjemstv // Naukovyj visnyk Uzhghorodskogo universytetu. Serija: Ekonomika. 2014. # 42. S. 191–196.
3. Danich V. M., Parkhomenko N. O. Vyznachennja kryzovogho stanu pidpryjemstva // Marketyngh i menedzhment innovacij. 2013. # 4. S. 208–218.
4. Denysjuk O. Gh., Derevjanko O. Ju. Sutnistj, klasyfikacija ta prychny vynyknennja kryz u dijalnosti pidpryjemstv // Visnyk Zhytomyrskogo derzhavnogho tekhnologhichnogho universytetu. 2015. # 1. S. 80–87.
5. Dolbnjeva D. V. Suchasni tendenciji bankrutstva pidpryjemstv v Ukraini ta zakhody po zapobighannju jikh neplatospromozhnosti // Biznes Inform. 2015. # 10. S. 244–249.
6. Jemeljanov O. Ju. Diagnostuvannja rivnja finansovoji stijkosti pidpryjemstv aghropromyslovogho kompleksu // Aghrosvit. 2020. # 21. S. 3–9.

7. Zveruk L. A., Davydenko L. M. Antykryzove upravlinnja pidpryjemstvom v umovakh innovacijnogho rozvytku // Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal «Internauka». 2017. #1(2). S. 69–75.
8. Kovaljchuk N. O., Pavljuk A. O. Antykryzovyj finansovyj menedzhment jak osnova upravlinnja finansamy vitchyznjanykh pidpryjemstv // Ekonomika i suspiljstvo. 2016. # 3. S. 203–208.
9. Kryvov'jazjuk I. V., Striljchuk R. M. Diagnostyka kryzovogho stanu innovacijno aktyvnykh mashynobudivnykh pidpryjemstv na bazi dyskryminantnoji modeli // Aktualjni problemy ekonomiky. 2016. # 7. S. 454–465.
10. Romanovych O. O., Svystun L. A. Kryzovi javyshha u dijalnosti ukrajinsjkykh pidpryjemstv ta metody jikh diagnostyky // Molodyj vchenyj. 2017. # 11(51). S. 1295–1299.
11. Sak T. V. Diagnostyka prychn kryzy mashynobudivnykh pidpryjemstv Ukrainy // Ekonomika i suspiljstvo. 2018. # 19. S. 604–611.
12. Chepka V. V., Matjash O. K. Finansova stijkistj pidpryjemstva: sutnistj ta faktory vplyvu // Ekonomika i suspiljstvo. 2017. # 12. S. 649–655.
13. Yemelyanov O., Symak A., Petrushka T., Lesyk R., Lesyk L. Assessment of the technological changes impact on the sustainability of state security system of Ukraine // Sustainability. 2018, Vol. 10 (4). P. 1186.
14. Yemelyanov O., Symak A., Petrushka T., Zahoretska O., Kusiy M., Lesyk R., Lesyk L. Changes in Energy Consumption, Economic Growth and Aspirations for Energy Independence: Sectoral Analysis of Uses of Natural Gas in Ukrainian Economy // Energies. 2019. Vol. (12(24)). P. 4724.